

Ганна ЯКУШЕВА,

студентка 3 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Науковий керівник: **Олена ГОРЕЦЬКА,**

к.психол.н., доцент (БДПУ)

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПЕДАГОГІЧНИХ

Актуальність. В **ПРАЦІВНИКІВ** зарубіжній і вітчизняній психології спостерігається зростання інтересу до вивчення емоційного інтелекту. Актуальність теми дослідження полягає не тільки в теоретичному і експериментальному обґрунтуванні можливості розгляду емоційного інтелекту як особистісного ресурсу педагога, а й у можливій розробці психологічних програм профілактики і корекції особистісних дисфункцій у педагогічних працівників. Тобто, значущість обраної теми визначається як тенденціями розвитку наукового знання, так і існуючими потребами соціальної практики.

Ступінь досліджуваності проблеми. Сучасні психологічні дослідження звернені до різних сторін емоційного інтелекту: проблеми вимірювання та застосування на практиці (Д. Люсин та ін.), специфіці взаємозв'язку з лідерством (Л. Аверченко, І. Андреева, А. Кравцова та ін.), значенням у професійній діяльності (В. Кутеева, Р. Рабаданова, Г. Юлина та ін.). Емоційний інтелект як фактор ефективності роботи педагога вивчався Н. Александровою, М. Голубевою, О. Єгоровою, Л. Симоновою, Т. Солодковим та ін. Проте, концепція емоційного інтелекту залишається недостатньо опрацьованою та вивченою в науковій психології, зокрема, стосовно педагогічної діяльності педагога в уявленнях різних суб'єктів шкільного освітнього середовища - молодий, але з досвідом роботи, добре обізнаний про емоційні властивості особистості, високо оцінює і реалізує дані якості в професійній діяльності. Уявлення містять, перш за все, моральні якості особистості, які проявляються в спілкуванні, і позитивне самоствавлення вчителя, які стосуються основних компонентів емоційного інтелекту. Це підтверджує високу значимість рівня розвитку емоційного інтелекту для здійснення продуктивної взаємодії в шкільному освітньому середовищі, гармонійного розвитку особистості. **Андреева [9]** зв'язує емоційний інтелект вчителя з його «емоційною грамотністю», під якою розуміє цілеспрямоване підвищення емоційної компетентності як елемента психологічної культури педагога. В структурі емоційного інтелекту, на думку дослідниці, найбільш значущими і важливими для успішної педагогічної взаємодії, є уміння управляти власними емоціями і розуміти інтегральний емоційний інтелект розглядається як когнітивно-особистісне утворення; як сукупність розумових здібностей до розуміння емоцій і управління ними; компетенцій, пов'язаних з обробкою і перетворенням емоційної інформації, а також комунікативних, інтелектуальних, регуляторних та емоційних особистісних властивостей, що сприяють адаптації індивіда. Іншими словами, це вміння усвідомлювати свої

почуття, керувати ними, розпізнавати почуття інших людей та будувати взаємини [2].

Емоційний інтелект розглядається як сукупність наступних восьми здібностей або умінь: усвідомлення власних емоційних станів; здатність розрізняти емоції інших; здатність використовувати емоції і форми вираження, прийняті в даній культурі, а на більш зрілих стадіях засвоювати культурні сценарії і пов'язувати емоції з соціальними ролями; здатність емпатійного включення в переживання інших; здатність усвідомлювати те, що внутрішній емоційний стан не обов'язково відповідає зовнішньому вираженню як у самого індивіда, так і у інших, а на більш зрілих стадіях – здатність розуміти, як вираз власних емоцій впливає на інших, і враховувати це у власній поведінці; здатність справлятися зі своїми негативними переживаннями, використовуючи стратегії саморегуляції, які мінімізують інтенсивність або тривалість таких переживань; усвідомлення того, що структура або характер взаємин значною мірою визначається тим, яким чином емоції виражаються у взаєминах; здатність бути емоційно адекватним, тобто розуміти власні емоції, якими б унікальними чи культурно детермінованими вони не були, і відповідати власним уявленням про власний емоційний баланс [1; 2].

Основні висновки. Отже, емоційний інтелект є основою досягнення вершин професіоналізму. Тому педагогам потрібно підвищувати свою компетентність в царині емоційного інтелекту, що сприятиме налагодженню кращих стосунків між дітьми та дорослими та допомагатиме у стабілізації психологічного комфорту в освітньому середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева И. Н. Эмоциональная компетентность в работе учителя. *Народное образование*. 2006. № 2. С. 216–223.
2. Гоулман Д. Эмоциональный интеллект. М.: АСТ, 2011. 480 с.
3. Кауфхолд Дж. А., Джонсон Л.Р. Анализ навыков эмоционального интеллекта и области потенциальных проблем учителей начальной школы. *Психология обучения*. 2006. №9. С. 17–20.